VIQUIPÈDIA

Ful

El **ful** és la llengua del poble fulbe o fula (també coneguts com a *peul* o *fulani*), que forma part del grup nigerocongolès parlat a l'oest de l'Àfrica. És conegut també amb els noms de *fula*, *fulani*, *fulbe*, *fulfulde*, *futa-jalon*, *pël*, *peul* i *pulaar*.[1]

Ful	
Fulfulde, Pulaar, Pular	
Altres noms	Fulani, Peul
Tipus	llengua, llengües nigerocongoleses, macrollengua i llengua viva
Parlants	
25,2 milions	principalment a El Sahel (Oest d'Àfrica)
Parlants nadius	22.331.400
Parlat a	Nigèria Gàmbia Benín Burkina Faso Camerun Guinea Guinea Bissau Mali Mauritània Níger Senegal
Classificació lingüística	
llengua humana llengües nigerocongoleses llengües congoatlàntiques llengües sengambianes	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí, escriptura àrab i Adlam (en)
Codis	
ISO 639-1	ff
ISO 639-2	ful
ISO 639-3	ful
SIL	ful
Glottolog	fula1264 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/fula1264)
ASCL	9245
IETF	ff

Contingut

Extensió i estatus

Varietats

Característiques lingüístiques

Referències

Bibliografia

Extensió i estatus

El ful és parlat com a llengua materna pels Fulbe i grups relacionats (com el Tuculor a la vall del riu Senegal) de Senegàmbia i Guinea al Camerun i Sudan. També el parlen com a segona llengua diversos pobles de la regió, com el kirdis del nord del Camerun i nord-est de Nigèria. Es calcula que hi ha entre 10 i 16 milions de parlants nadius, agrupats en set dialectes diferents. S'escriu en l'alfabet llatí amb algunes lletres modificades per diacrítics. És llengua oficial a Senegal (Pulaar) i Nigèria (Fulfulde). A Guinea té l'estatus de llengua regional (Pular), on molts parlants són monolingües. I és llengua nacional a Mali (Maasina) i a Níger (Fulfulde).[2]

Varietats

Tot i que existeixen moltes varietats diferents del ful, es considera plenament una única llengua. Wilson (1989) manifesta que "els viatgers no troben impossible la comunicació en una vasta extensió de territori", i Ka (1991) conclou que malgrat la gran extensió i la gran variació dialectal, el fulfulde és fonamentalment una única llengua.[3] No obstant això, segons l'Ethnologue ha calgut fer nou traduccions diferents de la Bíblia per fer-la comprensible a tots els parlants de ful, de manera que es tracten aquestes varietats com a llengües diferents.

Característiques lingüístiques

El ful té un sistema pronominal de tipus al·literatiu. Els radicals són de tipus monosil·làbic tancat i es basen en una combinació de noms (fins a 26 classes) i temps verbals, modificats per infixos. El fonema inicial de la paraula pot canviar segons si està en singular o en plural.

Referències

1. «Diccionari de llengües del món (http://www.termcat.cat/ca/Diccionaris_En_Linia/130/Fitxes/Acces_Tematic/)». TERMCAT.
2. «Fulah (http://www.ethnologue.com/language/ful)». Ethnologue.
3. "...malgré son extension géographique et ses variations dialectales, le fulfulde reste une langue profondément unie." Ka, Fary. 1991. "Problématique de la standardisation linguistique: Le cas du pulaar/fulfulde." In N. Cyffer, ed., *Language Standardization in Africa*. Hamburg: Helmut Buske verlag. P. 35-38.

Bibliografia

- Wilson, W. A. A. (1989). Atlantic. a John Bendor-Samuel (Ed.), *The Niger–Congo Languages*, pp. 81–104. (en anglès)

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Ful***

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Ful&oldid=21570877»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 29 jul 2019 a les 01:50.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.